

Ljustorps och Söråkers skolor
Timrå kommun

2010-06-04

Dnr 43-2009:4149

861 62 Timrå

Skolbeslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn av Ljustorps och Söråkers skolor
i Timrå kommun

Rektorn vid Ljustorps och Söråkers skolor

Timrå kommun

861 62 Timrå

Tillsyn i Ljustorps och Söråkers skolor

Förskoleklass och grundskola

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Ljustorps och Söråkers skolor och Timrå kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Skolinspektionen har uppmärksammat vissa bristområden som är gemensamma för båda skolorna. Detta gäller exempelvis kvalitetsarbetet och utformandet av individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen. Som pedagogisk ledare behöver rektorn på skolorna ta ett tydligare ansvar för att utbildningen utvecklas och fokuseras på elevernas lärande.

Resultaten av nationella ämnesprov i årskurs 5 vid Söråkers skola indikerar att åtgärder behöver vidtas så att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen i alla ämnen. Ljustorps skola måste säkerställa att eleverna får den undervisning i alla ämnen som behövs för att de ska kunna nå målen, vilket i nuläget är oklart när det gäller de naturorienterande ämnena. Elevernas resultat i samtliga ämnen i alla årskurser behöver på båda skolorna analyseras för att identifiera var utvecklingsinsatser behöver sättas in.

Båda skolorna har drabbats av personalnedskränningar och omorganisationer de senaste åren, vilket bland annat har medfört konsekvenser när det gäller arbetet med elever i behov av särskilt stöd. På Ljustorps skola har situationen varit orolig bland eleverna med förekomst av kränkningar. Vidare är fyra av fem lärare är nya för läsåret. Persona-

len på skolan har prioriterat att försöka skapa studiero framför att utveckla den pedagogiska verksamheten.

Skolinspektionens uppfattning är att eleverna måste göras mer delaktiga och få ta ansvar på Ljustorps skola. Förväntningarna på eleverna måste höjas. Elever uppger att det inte finns någon vuxen på skolan att vända sig till om behov av det skulle föreligga. Det kan därför finnas anledning att se över organisationen av elevhälsoarbetet.

Skolinspektionen har i tillsynen av Ljustorps och Söråkers skolor identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Ljustorps skola säkerställer inte att alla elever vid skolan ges förutsättningar att nå lägst målen i samtliga ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, kursplanerna).
- Eleverna vid Söråkers skola ges inte förutsättningar att nå lägst målen för utbildningen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan, kursplanerna).
- Rektorn säkerställer inte i tillräcklig omfattning att verksamheten fokuseras på elevernas utveckling och lärande och inte heller att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2, Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar).
- Alla lärare utvärderar inte regelbundet elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen utifrån kursplanernas krav. De individuella utvecklingsplanerna med skriftliga omdömen uppfyller inte författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Rektorn tar inte ett tydligt ansvar för uppföljning och utvärdering av skolornas resultat (2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Rektorn och lärarna informerar och klagör inte mål och krav för elever i tillräcklig omfattning på Ljustorps skola. Undervisningen på Ljustorps skola utgår inte från och omfattar inte kursplanernas krav i samtliga ämnen (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2. Mål och riktlinjer).
- Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning på Ljustorps skola (4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

- Rektorn och lärarna på Ljustorps skola har inte höga och tydliggjorda förväntningar på elevernas förmåga (Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer).
- På Ljustorps skola ser inte rektorn till att det i tillräckligt hög utsträckning bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling (14 a kap. 6–7 §§ skollagen).
- Skolornas planer mot kränkande behandling uppfyller inte författningarnas krav (14 a kap. 8 § skollagen och 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling).
- Skolornas åtgärdsprogram uppfyller inte grundskoleförordningens krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Särskilt stöd ges inte till alla elever som har svårigheter i skolarbetet på Ljustorps skola (4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. grundskoleförordningen).
- Behov av studiehandledning på modersmål utreds inte på Söråkers skola (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 2–3.

Rektor och Timrå kommun har ansvar för att skolornas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Timrå kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Timrå kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsrådet Eva Edlund.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren

Enhetschef

Stina Johansson

Utredare

Mårten Olsson

Utredare

Skolbeslut

Tillsyn i Ljustorps och Söråkers skolor

Datum: 2010-06-04

4 (4)

Dnr 43-2009:4149

Bilagor:

Bilaga 1	Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolorna
Bilaga 2	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Ljustorps skola
Bilaga 3	Tillsynsprotokoll och bedömningar för Söråkers skola

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Timrå kommun under våren 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Ljustorps och Söråkers skolor den 27 och 28 april 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Ljustorps och Söråkers skolor, dels den information som samlats in under besöket. I Ljustorps skola intervjuades rektorn, lärare, elever och skolsköterska. I Söråkers skola intervjuades rektorn. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolorna

Tabell 1: Antal elever på Ljustorps skola

Ljustorps skola	Antal elever
Förskoleklass	10
Grundskola	42

Källa: Skolans uppgifter

Tabell 2: Antal elever på Söråkers skola

Söråkers skola	Antal elever
Förskoleklass	50
Grundskola	229

Källa: Skolans uppgifter

Ljustorps skola är belägen i byn Mellberg som ligger cirka två mil norr om Timrå tätort. Skolans upptagningsområde är Ljustorp med kringliggande byar vilket innebär att en del elever åker skolskjuts. Söråkers skola ligger i samhället Söråker i Timrå kommun. Båda skolorna leds av samma rektor. Utbildningen i de båda skolorna omfattar förskoleklass och grundskolans årskurser 1–5.

Vid Ljustorps skola bedrivs åldersintegrerad undervisning i årskurserna 2–3 samt 4–5. Förskoleklass och årskurs 1 är åldershomogena. Lärarna är ansvariga för varsin "klass" och utgör ett arbetslag tillsammans. Tre av fem lärare är vikarier och har tjänstgjort endast åtta, fyra och tre månader vid skolan.

Vid Söråkers skola bedrivs ålderintegrerad undervisning i årskurserna 1–3. Förskoleklass samt årskurserna 4 och 5 är åldershomogena. Pedagogerna är indelade i tre arbetslag; förskoleklass och fritids, årskurs 1–3 samt årskurs 4–5.

Eleverna vid de båda skolorna fortsätter sin skolgång vid Ala skola från och med årskurs 6.

Tillsynsprotokoll för Ljustorps skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan inte säkerställer att alla elever ges förutsättningar att nå lägst målen i alla ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna

Motivering:

Enligt uppgift från Ljustorps skola nådde samtliga elever i årskurs 3 och 5 som läsåret 2008/09 genomförde nationella ämnesprov upp till kravnivån. Utöver detta har skolan inte presenterat några aktuella resultatsammanställningar för Skolinspektionen.

Skolan måste förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete och analysera måluppfyllelsen i de olika ämnena. Även arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram behöver utvärderas i syfte att kunna vidta ytterligare åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ett tydligare ansvar för att verksamheten fokuseras på elevernas utveckling och lärande samt se till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd:

Lpo 94 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Lärarna dokumenterar elevernas kunskapsutveckling med hjälp av en matris där vissa mål anges som eleverna ska uppnå för de olika årskurserna. Dessa matriser utgör även de skriftliga omdömena. Lärarna på skolan har dock inte själva tagit fram matriserna.

I de skriftliga omdömena finns sammanställningar på individnivå avseende resultat och kunskapsutveckling i flera ämnen. Dock saknar rektorn dokumentation av kunskapsutvecklingen i ämnena hem- och konsumentkunskap, musik och teknik. Endast en gemensam sammanfattande bedömning finns avseende de naturorienterade och

samhällsorienterande ämnena. Skolan saknar således dokumentation avseende resultat och kunskapsutveckling i de sju olika naturorienterande- och samhällsorienterande ämnena. Skolinspektionen vill särskilt framhålla att dessa ämnen har olika mål att uppnå. Detta innebär att eleverna ska bedömas mot målen i de enskilda kursplanerna.

Av intervjuer med lärare framgår att gemensamma visioner om skolans utveckling har eftersatts eftersom situationen på skolan har varit turbulent bland annat med stor personalomsättning samt oro och konflikter bland eleverna. Personalen har därför i första hand fokuserat på att försöka skapa en så trygg lärandemiljö som möjligt. Vissa pedagogiska satsningar har gjorts som till exempel interaktiva klassrum. Som pedagogisk ledare behöver rektorn dock ta ett tydligare ansvar för att utbildningen utvecklas och fokuseras på elevernas lärande.

Vid intervjuer framkommer att skolan, mot bakgrund av den turbulenta situation som rått på skolan, har fokuserat på kursplanernas mål att uppnå och att mål att sträva mot inte har prioriterats även om rektorn uppger att planeringen utgår från mål att sträva mot. Lärarna kan endast ge ett fåtal exempel på hur de arbetar med mål att sträva mot. Skolinspektionen bedömer att skolan generellt behöver arbeta mer med läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att varje lärare måste följa upp, utvärdera och analysera varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas och läroplanens krav i samtliga ämnen och årskurser. Skolinspektionen bedömer vidare att arbetet med att ge eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling genom utvecklingssamtal, skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner måste förbättras.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Vid Ljustorps skola hålls utvecklingssamtal varje termin. Av intervjuer med både lärare och elever framkommer att elever i några fall har fått lämna utvecklingssamtalet en stund medan läraren och vårdnadshavarna sitter kvar och diskuterar elevens skolsituation. Skolinspektionen anser att skolan måste se till att eleverna får vara delaktiga under hela utvecklingssamtalet så att det blir ett trepartssamtal med elevens utveckling i fokus som det är tänkt att vara.

I grundskoleförordningen anges att det är läraren som ska ge skriftliga omdömen och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Skolans indivi-

duella utvecklingsplaner är synnerligen kortfattade och det är eleverna själva som har fyllt i dem. De saknar koppling till de nationella målen och det anges inte heller vilka insatser som skolan ska vidta för att eleven ska utvecklas mot målen.

Eftersom elevernas kunskapsutveckling inte följs upp i alla ämnen ges inte heller skriftliga omdömen på det sätt som författningarna anger. Eleverna upplever inte att de får veta hur de ligger till i sin kunskapsutveckling och inte alltid har fått se sina skriftliga omdömen. Skriftliga omdömen saknas i musik, hem- och konsumentkunskap och teknik. Ett ämnesövergripande omdöme ges i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena. Även om omdömen i vissa fall kan ges i ämnesblock måste detta dock göras separat, ett för de samhällsorienterande ämnena och ett för de naturorienterande ämnena.

Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i de samhällsorienterande- och de naturorienterande ämnena är utgångspunkten att skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ska ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav senast från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om man bedriver en ämnesövergripande undervisning.

De individuella utvecklingsplanerna tillsammans med de skriftliga omdömena gör det enligt Skolinspektionens uppfattning svårt för eleverna dels att få reda på hur de ligger till kunskapsmässigt, dels vad de ska göra för att nå målen. De skriftliga omdömena bör utformas på sådant sätt att eleven och vårdnadshavarna får tydlig information om elevens kunskaper i förhållande till målen. I nuläget utgörs de skriftliga omdömena endast av kryss, om eleven nått målen, är på väg att nå målen eller inte nått målet. Skolan måste vidare säkerställa att eleverna får skriftliga omdömen i alla ämnen de får undervisning i. Se vidare Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat. Skolan måste också upprätta en kvalitetsredovisning i enlighet med förordningens krav.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Som tidigare nämnts görs uppföljning av kunskapsutveckling och bedömning av måluppfyllelse inte i samtliga ämnen. Den dokumentation som finns avser huvudsakligen uppgifter på individnivå. Sammanställningar på grupp- och skolnivå saknas. Skolan behöver systematisera sina uppföljningar och utvärderingar så att både väl fungerande insatser synliggörs men också så att behov av förbättringsinsatser tydliggörs. Rektorns roll är att leda kvalitetsarbetet på skolan, det vill säga följa upp, utvärdera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Även lärarna måste göras delaktiga i kvalitetsarbetet. I detta ska även ingå exempelvis uppföljning av värdegrundsarbetet och resultatet av skolans arbete med särskilt stöd. I nuläget förekommer det att stödinsatser fortskrider under lång tid utan att någon uppföljning görs.

Vidare behöver skolans kvalitetsredovisning förbättras för att bli det stöd i kvalitets- och utvecklingsarbetet den är avsedd att vara. I nuläget behandlas bara ämnena engelska svenska och matematik i vissa årskurser och någon egentlig uppföljning och utvärdering av skolans plan mot kränkande behandling och stödinsatser görs inte i kvalitetsredovisningen. För stöd i utformningen av kvalitetsredovisning, se Skolverkets allmänna råd för kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. (SKOLFS 2006:18).

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att rektor och lärarna på skolan måste säkerställa att målen för utbildningen klargörs för elever och föräldrar. Undervisningen måste utgå från och omfatta kursplanernas krav i samtliga ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1. Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2. Mål och riktlinjer

Motivering:

Lärarna uppger att de ibland förmedlar målen till eleverna men är osäkra på om de tar dem till sig. Vid elevintervjun framkom att eleverna generellt sett har liten kännedom om målen. Både rektor och lärarna anser att skolan behöver förbättra sitt arbete med att förmedla målen för utbildningen till eleverna.

Det är oklart i vilken utsträckning undervisningen styrs av kursplanernas krav, särskilt mål att sträva mot, vilket behöver åtgärdas. Av de skriftliga omdömena, som ligger till grund för målbeskrivningen till eleverna såväl som bedömning av måluppfyllelse, framgår att skolan inte klargör målen för de naturorienterade- och samhällsorienterade ämnena separat. Rektor är vidare osäker på om huruvida eleverna får undervis-

ning i samtliga naturorienterande ämnen. Skolan måste ovillkorligen se till att eleverna får den undervisning de har rätt till enligt kursplanernas mål i samtliga ämnen.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde:** Fokus på lärande**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att elevernas möjlighet till inflytande över utbildningen behöver öka.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Motivering:

På Ljustorps skola hålls elevråd varannan vecka. Enligt rektor ska klassråd hållas mellan elevrådsmötena, men detta har inte fungerat. Elevrådet har varit delaktigt i vissa beslut rörande skolgemensamma frågor. Rektorn anser dock att skolan behöver öka elevernas medvetenhet om möjligheten till inflytande över undervisningens utformning.

Vid lärarintervjun framkom att det funnits begränsade möjligheter till elevinflytande i undervisningen det senaste läsåret och att det har "sparat ur" när eleverna haft möjlighet att utöva inflytande. Eleverna uppger att lärarna sällan frågar hur de vill jobba och att de sällan får vara med att planera undervisningen. Det händer att eleverna känner sig förminskade av lärarna och upplever att de inte själva stimuleras till att ta ansvar.

Skolinspektionen bedömer att elevernas inflytande över arbetsätt och arbetsformer samt att delaktighet kring utformningen av undervisningen behöver förbättras på skolan. Skolan ska även sträva efter att eleverna tar ett personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö. Lärarna ska utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sitt lärande och för sitt arbete i skolan. Genom att i högre grad informera om mål, uppmuntra eleverna att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen kan de utveckla sin förmåga att utöva inflytande.

Bedömningsområde: Tillit till elevens förmåga**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att rektorn och lärarna inte har höga och tydliggjorda förväntningar på elevernas förmåga.

Författningsstöd:

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer.

Motivering:

Av intervjuer med både lärare och elever framkom att eleverna har en uppfattning av sig själva att de ligger efter kunskapsmässigt jämfört med elever i andra skolor. Enligt rektor borde skolan kunna ha högre förväntningar på eleverna, men på grund av den turbulenta situation varit på skolan har denna fråga blivit eftersatt.

För att kunna öka måluppfyllelsen måste personalen i större utsträckning utvärdera sin roll och sitt ansvar avseende undervisningens utformning. Likaså måste skolan förbättra sitt arbete med att klargöra mål och krav för eleverna, stimulera eleverna och öka elevernas möjligheter till inflytande. Forskning visar att höga och tydliggjorda förväntningar på eleverna har betydelse för elevernas resultat i positiv riktning.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte i tillräckligt hög grad ser till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling samt att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 6–8 §§ skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Motivering:

Av tillsynen framkommer att situationen har varit mycket ansträngd när det gäller relationerna på skolan. Skolan har vidtagit åtgärder och av intervjuer framkommer att stämningen har förbättrats något den senaste tiden. Dock framgår att det fortfarande förekommer konflikter mellan lärare och elever samt elever emellan. Vidare anges i intervjuer att det är stökigt i matsalen och att det förekommer förstörelse. Elever upplever att de inte vänder sig till vuxna när något hänt och att de inte tas på allvar av vuxna. Skolsköterskan ser ett behov av en kurator på skolan.

Även rektorn uppger att skolan inte fullt ut har ett fungerande klimat. Skolan har anlitat Friends som har besökt skolan och efter detta har kamratstödjare införts. Vidare har personal, elever och föräldrar gått en utbildning för att arbeta i trygghetsteam. Skolinspektionen bedömer att det förebyggande värdegrundsarbetet på skolan behöver stärkas.

Ljustorps skola har en plan mot kränkande behandling som dock inte uppfyller lagens krav. Planen har inte upprättats på skolan utan är i allt väsentligt en kopia av en plan

från en annan skola. Vidare utgår planen inte från gällande lagstiftning. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever är upphävd och de aktuella bestämmelserna finns numera i 14 a kap. skollagen och i diskrimineringslagen. Enligt skollagen ska det upprättas en årlig plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen ska det upprättas en likabehandlingsplan. Dessa planer kan slås samman till en.

Skolans plan mot kränkande behandling beskriver i allmänna ordalag insatser för det förebyggande arbetet. I planen framgår även hur personalen ska agera vid akuta situationer av kränkande behandling. Planen saknar uppgifter om vilka insatser som ska påbörjas och genomföras under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Vidare ska eleverna vara delaktiga i framtagandet av planen. För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans åtgärdsprogram måste förbättras.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet. I åtgärdsprogrammen behöver det i vissa fall tydligare framgå resultatet av den utredning som ligger till grund för att åtgärdsprogram har upprättats, det vill säga vilka behoven är. Målsättningarna och åtgärderna måste vara konkreta och kopplade till nationella mål. I något exempel som Skolinspektionen har tagit del av är målsättningen för vid och därmed inte utvärderingsbar. Vidare ska det framgå när och på vilket sätt åtgärderna ska följas upp och utvärderas, något som inte alltid är fallet med skolans åtgärdsprogram.

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Rektorn måste se till att alla elever i behov av särskilt stöd får det stöd de behöver för att nå målen för utbildningen.

Författningsstöd:

4 kap. 1 § skollagen, 5 kap. grundskoleförordningen

Motivering:

Rektorn uppger i intervju att han är tveksam till huruvida alla elever som är i behov av särskilt stöd får det stöd som de behöver. I och med personalnedsskärningar förlorade skolan en speciallärare och rektor uppger att det nu saknas specialpedagogisk kompetens på skolan. Det stöd som ges från kommunens övergripande team är enligt rektorn inte tillräckligt. Skolinspektionen bedömer att rektorn måste säkerställa att alla elever ges det stöd som de har rätt till.

Tillsynsprotokoll för Söråkers skola

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolan inte ger alla elever förutsättningar att nå lägst målen i alla ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper och Mål att uppnå i grundskolan, Kursplanerna

Motivering:

Skolans egen sammanställning av resultaten av de nationella ämnesproven i årskurs 5 från 2009 visar att 88 procent av eleverna nådde upp till provens kravnivå i matematik, 93 procent i svenska och 93 procent i engelska. Skolverkets statistik visar att Söråkers skola i samtliga delprov i matematik år 2009 hade en lägre andel elever som nådde kravnivån jämfört med riket. I två av delproven i matematik var resultaten särskilt låga. Vidare saknas sammanställningar för övriga ämnen om hur stor måluppfyllelsen är och eventuella skillnader mellan pojkar och flickor.

Skolan behöver vidta åtgärder så att eleverna uppnår kunskapsmålen i alla ämnen. Skolan måste även förbättra sitt systematiska kvalitetsarbete och analysera måluppfyllelsen i de olika ämnena. Även arbetet med särskilt stöd och åtgärdsprogram behöver utvärderas i syfte att kunna vidta ytterligare åtgärder för att öka måluppfyllelsen.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn måste ta ett tydligare ansvar för att verksamheten fokuseras på elevernas utveckling och lärande samt se till att den pedagogiska personalen arbetar utifrån de nationella målen.

Författningsstöd:

Lpo 94 1. Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Lärarna dokumenterar elevernas kunskapsutveckling med hjälp av en matris där vissa mål anges som eleverna ska uppnå för de olika årskurserna. Dessa matriser utgör även de skriftliga omdömena.

I de skriftliga omdömena finns sammanställningar på individnivå avseende resultat och kunskapsutveckling i flera ämnen. Dock saknar rektorn dokumentation av kunskapsutvecklingen i ämnena hem- och konsumentkunskap, musik och teknik. Endast en gemensam sammanfattande bedömning finns avseende de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena. Skolan saknar således dokumentation avseende resultat och kunskapsutveckling i de sju olika naturorienterande- och samhällsorienterande ämnena. Skolinspektionen vill särskilt framhålla att dessa ämnen har olika mål att uppnå. Detta innebär att eleverna ska bedömas mot målen i de enskilda kursplanerna.

Vid intervju med rektorn framkommer att lärarna planerar mycket av undervisningen själva och att han ibland saknar närmare kännedom om hur undervisningen planeras och bedrivs. Rektorn uppger också att han skulle vilja ha mer tid att besöka verksamheten i klassrummen. Som pedagogisk ledare behöver rektorn ta ett tydligare ansvar för att utbildningen utvecklas och fokuseras på elevernas lärande samt att se till att undervisningen utgår från de nationella målen.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att varje lärare måste följa upp, utvärdera och analysera varje elevs kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas och läroplanens krav i samtliga ämnen och årskurser. Skolinspektionen bedömer vidare att arbetet med att ge eleverna och elevernas vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling genom utvecklingssamtal, skriftliga omdömen och individuella utvecklingsplaner måste förbättras.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg.

Motivering:

Vid Söråkers skola hålls utvecklingssamtal varje termin. Av intervjuer med rektor framkommer att elever i några fall har fått lämna utvecklingssamtalet en stund medan läraren och vårdnadshavarna sitter kvar och diskuterar elevens skolsituation. Skolinspektionen anser att skolan måste se till att eleverna får vara delaktiga under hela utvecklingssamtalet så att det blir det trepartssamtal med elevens utveckling i fokus som det är tänkt att vara.

I grundskoleförordningen anges att det är läraren som ska ge skriftliga omdömen och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. Skolans individuella utvecklingsplaner är synnerligen kortfattade och de saknar koppling till de nationella målen. Vidare anges inte heller vilka insatser som skolan ska vidta för att eleven ska utvecklas mot målen.

Eftersom elevernas kunskapsutveckling inte följs upp i alla ämnen ges inte heller skriftliga omdömen på det sätt som författningarna anger. Skriftliga omdömen saknas i musik, hem- och konsumentkunskap och teknik. Ett ämnesövergripande omdöme ges i de naturorienterande och samhällsorienterande ämnena. Även om omdömen i vissa fall kan ges i ämnesblock måste detta dock göras separat, ett för de samhällsorienterande ämnena och ett för de naturorienterande ämnena.

Skolinspektionen vill klargöra att även om eleverna har ämnesövergripande undervisning i de samhällsorienterande- och de naturorienterande ämnena är utgångspunkten att skriftliga omdömen om kunskapsutvecklingen ska ges i varje ämne som eleven får undervisning i. Detta är ett krav senast från och med årskurs 5 då kursplanerna har mål att uppnå i alla ämnen. I de lägre årskurserna kan det dock vara rimligt att ge skriftliga omdömen i ämnesblock om man bedriver en ämnesövergripande undervisning.

De individuella utvecklingsplanerna tillsammans med de skriftliga omdömena gör det enligt Skolinspektionens uppfattning svårt för eleverna dels att få reda på hur de ligger till kunskapsmässigt, dels vad de ska göra för att nå målen. De skriftliga omdömena bör utformas på sådant sätt att eleven och vårdnadshavarna får tydlig information om elevens kunskaper i förhållande till målen. I nuläget utgörs de skriftliga omdömena endast av kryss, om eleven nått målen, är på väg att nå målen eller inte nått målen. Skolan måste vidare säkerställa att eleverna får skriftliga omdömen i alla ämnen de får undervisning i. Se vidare Skolverkets allmänna råd för individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen (SKOLFS 2009:16).

Bedömningsområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver ta ett tydligare ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat. Skolan måste också upprätta en kvalitetsredovisning i enlighet med förordningens krav.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § skollagen, Lpo 94, 1 Den enskilda skolans utveckling, 2.8 Rektors ansvar, förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Motivering:

Som tidigare nämnts görs inte uppföljning av kunskapsutveckling och bedömning av måluppfyllelse i samtliga ämnen. Den dokumentation som finns avser huvudsakligen uppgifter på individnivå. Sammanställningar på grupp- och skolnivå saknas. Skolan behöver systematisera sina uppföljningar och utvärderingar så att både väl fungerande insatser synliggörs men också så att behov av förbättringsinsatser tydliggörs. Rektorns roll är att leda kvalitetsarbetet på skolan, det vill säga följa upp, utvärdera och initiera förändringar inom de områden som har betydelse för måluppfyllelsen. Även lärarna

måste göras delaktiga i kvalitetsarbetet. I detta ska även ingå exempelvis uppföljning av värdegrundsarbetet och resultatet av skolans arbete med särskilt stöd.

Vidare behöver skolans kvalitetsredovisning förbättras för att bli det stöd i kvalitets- och utvecklingsarbetet den är avsedd att vara. I nuläget behandlas bara ett fåtal ämnen och någon egentlig uppföljning och utvärdering av skolans plan mot kränkande behandling och stödinsatser görs inte i kvalitetsredovisningen. För stöd i utformningen av kvalitetsredovisning, se Skolverkets allmänna råd för kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. (SKOLFS 2006:18).

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bedömningsområde: Trygghet och studiero

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att skolans plan mot kränkande behandling inte uppfyller författningarnas krav.

Författningsstöd:

14 a kap. 8 § skollagen, 2 § förordningen om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Motivering:

Söråkers skola har en plan mot kränkande behandling som dock inte uppfyller lagens krav. Planen utgår inte från gällande lagstiftning. Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever är upphävd och de aktuella bestämmelserna finns numera i 14 a kap. skollagen och i diskrimineringslagen. Enligt skollagen ska det upprättas en årlig plan mot kränkande behandling och enligt diskrimineringslagen ska det upprättas en likabehandlingsplan. Dessa planer kan slås samman till en.

Skolans plan mot kränkande behandling beskriver i allmänna ordalag insatser för det förebyggande arbetet. I planen framgår även hur personalen ska agera vid akuta situationer av kränkande behandling. Planen saknar uppgifter om vilka insatser som ska påbörjas och genomföras under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. Vidare ska eleverna vara delaktiga i framtagandet av planen. För stöd i arbetet se Skolverkets allmänna råd för att främja likabehandling och förebygga diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (SKOLFS 2009:38).

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att åtgärdsprogrammen på Söråkers skola behöver utvecklas så att de uppfyller förordningens krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är av varierande kvalitet. I åtgärdsprogrammen behöver det i vissa fall tydligare framgå resultatet av den utredning som ligger till grund för att åtgärdsprogram har upprättats, det vill säga vilka behoven är. I något fall blandar skolan ihop behov och åtgärder. Målsättningarna och åtgärderna måste vara konkreta och kopplade till nationella mål. I något exempel som Skolinspektionen har tagit del av är målsättningen för vid och därmed inte utvärderingsbar. Vidare ska det framgå när och på vilket sätt åtgärderna ska följas upp och utvärderas, något som inte alltid är fallet med skolans åtgärdsprogram. Skolan behöver även förvissa sig om att uppföljningstiderna inte blir för långa.

För att åtgärdsprogrammet ska kunna fylla den funktion som är avsedd och uppfylla förordningens krav är det viktigt att skolan arbetar vidare för en gemensam kunskap om hur mål och åtgärder kan formuleras så att åtgärdsprogrammen blir ett effektivt verktyg i skolans arbete med att hjälpa elever i behov av särskilt stöd. För stöd i utformningen av åtgärdsprogram se Skolverkets allmänna råd för arbetet med åtgärdsprogram (SKOLFS 2008:25).

Bedömningsområde: Särskilt stöd

Bedömning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte ser till att behov av studiehundledning på modersmål utreds.

Författningsstöd

5 kap. 1–2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Tillsynen visar att studiehundledning på modersmål inte ges till någon elev vid Söråkers skola trots att det finns ett antal elever med annat modersmål än svenska vid skolan. Det görs inte någon bedömning av om det hos dessa elever finns behov av att få

studiehandledning. Skolinspektionen vill poängtera att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det.

Studiehandledningen syftar till att stödja undervisningen i olika ämnen och till att ytterligare stimulera språkutvecklingen. Studiehandledning är varken undervisning i modersmålet eller i andra ämnen utan just handledning på modersmålet. Den ska ges till elever som inte till fullo kan följa undervisningen på grund av sina otillräckliga kunskaper i svenska för att de på ett bättre sätt ska kunna hävda sig i den ordinarie undervisningen enligt sina förutsättningar. Studiehandledning kan ges enskilt eller i grupp.